

ВСТУП

Виконання та захист дипломної роботи є завершальним етапом вивчення циклу дисциплін, що передбачені навчальним освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» зі спеціальності 6.030102 «Психологія».

Випускна дипломна робота – кваліфікаційна праця, яка підводить підсумок навчання та демонструє вміння опрацьовувати фахову наукову літературу, організовувати та проводити емпіричне дослідження, самостійно опрацьовувати й інтерпретувати одержані дані, робити теоретичні узагальнення та розробляти практичні рекомендації.

Дипломна робота є самостійним завершеним теоретико-методологічним дослідженням обраної проблеми. Виконання дипломної роботи передбачає оволодіння й застосування теоретичних знань щодо методології наукового дослідження і практичних навичок його організації та проведення. Уміння поставити наукову проблему, сформулювати її актуальність, спланувати й провести емпіричне дослідження та проаналізувати його результати; самостійно аргументувати висновки; узагальнення та систематизація враховуються під час оцінювання дипломної роботи як такі, що наочно підтверджують і засвідчують теоретико-методологічний рівень кваліфікації випускника і його спроможність до самостійної роботи.

Дипломна робота повинна відповідати кваліфікаційним вимогам стосовно змісту, мати структуру, яка дає змогу продемонструвати логіку зв'язків між явищами та процесами, які описуються.

Випускна кваліфікаційна робота повинна бути методологічно послідовною, глибоко аналітичною. Висновки повинні бути аргументованими.

Дипломна робота повинна бути оформленою згідно з кваліфікаційними вимогами. Вона носить творчий характер і потенційно передбачає авторське бачення проблеми, можливостей її дослідження та розв'язання.

1 НАПИСАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

Дипломна робота – студентське навчально-наукове дослідження, присвячене самостійному опрацюванню обраної проблеми. Така робота повинна відповідати всім вимогам, що ставляться до наукових досліджень: чітке формулювання проблеми та досліджуваних питань, обґрунтування актуальності проблеми та стану її дослідження; поєднання теоретичних підходів із застосуванням методологічних знань; застосування адекватних методів дослідження; застосування адекватних статистичних методів опрацювання результатів; науковість і об'єктивність інтерпретації результатів дослідження; наявність наукових висновків, актуальних для подальших досліджень проблеми; цілісний, однорідний та завершений характер [1].

1.1 Мета дипломної роботи

Дипломна робота передбачає:

- систематизацію, закріплення та поглиблення теоретичних знань студентів;
- оволодіння навичками самостійної роботи з конкретними методиками для збору емпіричного матеріалу;
- узагальнення практичного досвіду, вироблення вмінь якісного і статистичного опрацювання одержаних даних;
- використання теоретичних джерел, вміння критично їх оцінювати;
- поглиблене вивчення певної проблеми;
- одержання нових наукових результатів, практичних рекомендацій, узагальнення та розвиток сучасних теоретичних ідей;
- якісне оформлення роботи, чітке, логічне, грамотне формулювання думок, аргументований, стислий, доступний стиль викладу.

1.2 Тематика дипломних робіт

Теми дипломних робіт повинні відповідати сучасному стану психологічних досліджень, бути достатньо складними, глибокими і водночас відповідними до індивідуальних схильностей та інтересів студентів. Дипломні роботи з психології повинні містити емпіричне дослідження, статистичний аналіз його результатів та інтерпретацію даних. Теми дипломних робіт повинні торкатися проблем таких наукових галузей, як психологія праці, інженерна психологія, організаційна психологія, психологія управління, педагогічна психологія тощо. В окремих випадках тема дипломної

роботи може бути пов'язана зі специфікою бази проходження переддипломної практики. Приблизний перелік тематик робіт:

1. Адаптація співробітників до організаційних змін.
2. Адаптивні можливості особистості в нових соціальних умовах.
3. Аналіз вимог, пропонованих видами праці до особистих якостей людей.
4. Вивчення професійно важливих особливостей мотиваційної сфери суб'єкта праці.
5. Вивчення типового й індивідуально психічного складу представників різнотипних професій.
6. Вивчення установок на творчу й виконавську працю.
7. Використання комп'ютерних методик у роботі практичного психолога.
8. Виявлення соціально-педагогічного потенціалу дитячих громадських організацій України.
9. Вплив комп'ютерних технологій на емоційний стан особистості.
10. Вплив особистісних якостей працівника на успішність професійної діяльності.
11. Вплив самооцінки на соціально-психологічну адаптацію.
12. Вплив соціальних установок на поведінку людини у процесі комунікативної взаємодії.
13. Вплив соціальної реклами на студентську молодь.
14. Гендерна психологія в навчанні і вихованні.
15. Гендерні аспекти формування й розвитку кар'єри у студентської молоді.
16. Діагностика особливостей прояву емпатії у студентської молоді.
17. Дослідження міжособистісних конфліктів на виробництві.
18. Дослідження причин міжособистісних конфліктів у професійній діяльності
19. Індивідуальний стиль діяльності педагога та його вплив на успішність навчальної діяльності.
20. Класифікація професій як галузей реалізації духовних і фізичних сил людей.
21. Корпоративна культура як об'єкт психологічного дослідження.
22. Механізми оптимізації функціонального стану професіонала.
23. Оптимізація соціально-психологічного клімату в колективі за рахунок розвинення комунікативної компетентності співробітників.

24. Основні підходи до аналізу професійного стресу в сучасній психологічній науці.

25. Особливості профілактики синдрому «професійного вигорання» у педагогів.

26. Особливості психологічного впливу у педагогічній діяльності.

27. Прийняття рішень у професійній діяльності: концепції, феноменологія, практичне використання.

28. Проблема психологічного здоров'я особистості в сучасній психології.

29. Професійний стрес: сучасні концепції та методи дослідження.

30. Професійні деформації особистості.

31. Профорієнтація як напрямок роботи практичного психолога.

32. Психологічна сумісність членів групи як її соціально-психологічна характеристика.

33. Психологічне забезпечення оптимізації організаційних структур у сфері праці.

34. Психологічні основи профорієнтаційної роботи з молоддю.

35. Психологічні особливості вигорання робітника у його професійній діяльності.

36. Психологічні особливості емоційних проявів суб'єкта у різних видах професійної діяльності.

37. Психологічні особливості кадрової психодіагностики.

38. Психологічні особливості пізнавальних процесів людини як суб'єкта праці.

39. Психологія влади як соціально-психологічний феномен.

40. Психологія професійних конфліктів та конфліктних ситуацій.

41. Соціальна ідентифікація як детермінант впливу на поведінку людини.

42. Соціально-педагогічна робота щодо формування здорового способу життя у підлітків.

43. Соціально-психологічні аспекти стимулювання персоналу.

44. Стрес і психічне здоров'я професіоналів.

45. Схильність до ризику і ефективність праці в різних професіях.

46. Теорії ролей у психології малих груп.

47. Умови збереження оптимальних станів працівників, їхнього психічного здоров'я.

48. Управлінське консультування як професійна діяльність: перспе-

ктиви розвитку в Україні.

49. Формування образу політичного лідера: психологічний аспект.

50. Формування соціально-психологічної активності студентської молоді.

Студенти самостійно обирають тему дипломної роботи, формулюють та узгоджують її з науковими керівниками. Тема набуває чинності після підписання наказу про затвердження теми дипломної роботи та призначення наукових керівників.

Дипломна робота з психології виконується індивідуально.

Обираючи тему дипломної роботи, доцільно враховувати її актуальність, новизну та можливість проведення запланованих досліджень у конкретних реальних умовах за час, відведений на виконання даної роботи.

Назва теми повинна відображати головну проблему, якій присвячується дослідження. Назва має бути інформативною, лаконічною, вона повинна висвітлювати суть досліджуваної проблеми, містити об'єкт і предмет дослідження, вказувати на мету та завершеність досліджень. Формулювання теми відображає предмет роботи та має визначальний вплив під час вибору теорії та методів дослідження, то ж повинно бути конкретним. Не слід формулювати назву «Деякі питання...», «Дослідження деяких аспектів...», «До питання...»: через те що надмірно узагальнені формулювання не відображають суті проблеми. Стилiстичне формулювання назви теми повинно бути ретельно проаналізованим. Тема має бути сформульована в одному розповідному реченні.

Керівник призначається кафедрою з урахуванням побажань студента. У випадку, коли студент не в змозі обрати керівника, кафедра залишає за собою право призначити керівника дипломної роботи.

1.3 Етапи процесу виконання дипломної роботи

Виконання дипломної роботи можна поділити на такі етапи:

1. Обрання та формулювання теми.
2. Складання індивідуального календарного плану роботи.
3. Пошук літератури за темою, її аналіз, складання бібліографії.
4. Підготовка першого варіанту теоретичної частини:
 - а) обґрунтування актуальності обраної теми;
 - б) постановка мети і конкретних завдань дослідження;
 - в) визначення об'єкта й предмета дослідження;
 - г) вибір методів (методик) проведення дослідження.

5. Проведення емпіричних досліджень. Опис процесу дослідження.
6. Статистичний аналіз одержаних даних.
7. Інтерпретація отриманих результатів дослідження.
8. Проходження передзахисту дипломної роботи.
9. Формулювання висновків та оцінювання одержаних результатів.
10. Підготовка тексту, технічне оформлення та подання роботи науковому керівникові.
11. Доопрацювання тексту з урахуванням зауважень керівника.
12. Подання остаточного варіанта роботи керівнику.
13. Отримання відгуку від керівника.
14. Підготовка до захисту.
15. Захист.

Складання індивідуального календарного плану роботи сприяє своєчасному і якісному її виконанню, дає змогу уникнути ситуації браку часу перед поданням роботи. Доцільно скласти план роботи з урахуванням визначених термінів проміжного контролю виконання дипломної роботи (додаток А). Студенти зобов'язані дотримуватися термінів проміжного контролю виконання дипломної роботи, своєчасно здаючи керівникові роботи виконані завдання.

Пошук літератури за темою є досить кропіткою справою, оскільки визначає ступінь інформованості в досліджуваній галузі. Зазвичай вибір теми дослідження відбувається тоді, коли студент уже має певні знання у певній галузі дослідження.

Пошук повинен охоплювати як літературу попередніх років (більшість джерел повинні бути надруковані, починаючи з 2000 року), так і публікації періодичних видань останніх років. Пошук у мережі Інтернет дає змогу отримати найновішу інформацію про стан дослідженості та вивченості проблеми, а також визначити останні напрямки сучасних досліджень.

Підчас пошуку й аналізу літературних джерел слід заздалегідь потурбуватися про підготовку бібліографії та про коректність посилань у процесі написання роботи. Тому, роблячи виписки, слід зазначати дані про літературні джерела. Доцільно із самого початку готувати список використаних джерел згідно з вимогами до його оформлення на окремих аркушах паперу: це полегшує процес написання й оформлення роботи і гарантує коректність посилань.

Організація та проведення емпіричних досліджень ґрунтуються на наукових та етичних принципах наукового дослідження. Продуманість

організаційних аспектів (підготовка необхідних матеріалів: тестів, опитувальників, бланків для відповідей) суттєво полегшує сам процес дослідження й опрацювання результатів.

Аналіз і статистичне опрацювання отриманих даних, **інтерпретація результатів** досліджень і формулювання **висновків** підводять підсумок виконаної роботи.

1.4 Зміст дипломної роботи

Зміст й оформлення дипломної роботи дають змогу оптимально структурувати матеріал і найліпше донести ідею дослідження, його результати й висновки до читача.

Традиційно дипломна робота повинна містити:

- титульні аркуші;
- реферат;
- зміст;
- вступ;
- основну частину;
- загальні висновки;
- список джерел інформації;
- додатки.

1.4.1 На титульному аркуші зазначають (див. додаток А):

• найменування навчального закладу;

• прізвище, ім'я, по батькові автора;

• назву дипломної роботи;

• посаду, науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ініціали

наукового керівника;

• місто і рік;

• відомість документів ДР

• завдання на виконання дипломної роботи

• звіт про виконання дипломної роботи

1.4.2 **Зміст** подають на початку роботи: назви та номери початкових сторінок усіх розділів і підрозділів дипломної роботи, висновків, списку літератури та додатків. Зміст зручно оформляти у вигляді таблиці з двох стовпчиків, один із яких містить назви розділів, підрозділів, а інший – нумерацію сторінок; зовнішні межі (рамки) таблиці не відображають.

1.4.3 У **вступі** (до двох сторінок) коротко характеризують проблему, стан її теоретичного та практичного дослідження, актуальність та

аргументують доцільність проведення певних досліджень.

У вступі повинні бути висвітлені такі питання: актуальність теми; об'єкт дослідження; предмет дослідження; мета дослідження; завдання дослідження; теоретична основа; комплекс методів для проведення дослідження; коротка характеристика групи або вибірки досліджуваних.

Актуальність теми – обґрунтування актуальності досліджуваної проблеми, її соціальної, соціально-економічної значущості.

Об'єкт – явище або процес, які обрано для вивчення.

Предмет міститься в межах об'єкта, це певна частина чи аспект об'єкта, які безпосередньо досліджуються. Обираючи тему роботи, об'єкт і предмет досліджень, слід продумати не лише актуальність та цікавість, а й реальні можливості забезпечення адекватної вибірки у процесі безпосереднього проведення дослідження.

Мета як запланований результат відображає спрямованість досліджень і за змістом відповідає темі роботи.

Завдання дослідження мають включати як теоретичний, так і практичний аспекти роботи, мають чітко показувати що має бути зроблено.

Теоретична основа – основні теоретичні положення, які лягли в теоретико-методологічну основу дипломної роботи.

Комплекс методів для проведення дослідження – перелік методів і методик, застосованих у дослідженні.

Усі дослідницькі методи можна розділити на: *теоретичні методи* та *методи збору емпіричної інформації* (спостереження, експеримент, опитування, аналіз продуктів людської діяльності тощо). Від цих двох груп наукових методів слід відрізнити *методи обробки наукових даних* (якісні і кількісні, серед останніх – спеціальні методи математичної статистики).

Обґрунтований вибір методів спирається перш за все на розуміння специфіки об'єкту і предмету дослідження, а ось вже конкретні методики визначаються поставленими задачами і умовами проведення дослідження.

Коротка характеристика групи (вибірки) досліджуваних – опис кількості досліджених осіб та інших важливих для дослідження особливостей. У разі проведення дослідження на репрезентативній вибірці слід подати розрахунки вибірки та її обґрунтування.

Наукова новизна – це критерій наукового дослідження, що визначає ступінь перетворення, доповнення і/або конкретизації наукових даних.

1.4.4 Основна частина дипломної роботи складається з розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів. Кожен розділ починають з нової сторінки.

В кінці кожного розділу формують висновки із стислим викладенням наведених у розділі наукових і практичних результатів, що дозволяє систематизувати загальні висновки та вивільнити їх від загальних подробиць.

В розділах основної частини подають:

- огляд літератури з досліджуваної проблеми;
- виклад методологічного підходу;
- опис основних методів досліджень і організації та ходу експерименту;
- опис результатів досліджень;
- аналіз результатів.

Основна частина дипломної роботи складається з *теоретичної* та *практичної* складових наукового дослідження, викладених у кількох розділах.

Зокрема у першому розділі *теоретичної частини* роботи подають *огляд літератури* (до 30–40 % обсягу роботи) із досліджуваної проблеми та теоретичні міркування автора дипломної роботи. Заголовок цього розділу повинен змістовно відображати сутність проблеми, яка розглядається в дипломній роботі. Дотримуючись принципів послідовного та цілісного викладу наукових матеріалів, слід стисло й лаконічно висвітлити ступінь розкриття проблеми в сучасній вітчизняній та зарубіжній літературі, зазначивши ті питання чи аспекти проблеми, які слід вивчити. Аналізуючи літературні дані, слід розглянути різні погляди на проблему та висловити власне ставлення до тих чи інших положень. Дотримуючись принципів наукової етики, необхідно перевірити відповідність посилань і цитувань. Бажано закінчити цей розділ коротким резюме стосовно доцільності проведення досліджень у цій галузі.

У розділах *практичної частини* дослідження описують власні емпіричні чи експериментальні дослідження та їх результати. Подають детальний опис досліджуваної групи чи вибірки, методик дослідження та окремих методів, які застосовувалися у процесі роботи, а також експерименту і описують етапи експерименту та їхню послідовність.

Опис групи досліджуваних висвітлює головні їх характеристики (стать, вік, освіта, соціальний стан, стан здоров'я та інші, важливі для виокремлення саме такої групи параметри; досліджувана група має бути якомога одноріднішою).

Осіб, які брали участь у дослідженні, називають «досліджувані», «респонденти»: неприпустимо називати їх «піддослідними»!

N.B! У процесі проведення психологічних досліджень і написання наукової дослідної роботи слід чітко дотримуватися етичності та конфіденційності як провідних стрижневих принципів психологічного дослідження. Категорично неприпустимо називати прізвища досліджуваних осіб під час обговорення результатів чи наводити їх у таблицях із результатами досліджень, а також подавати будь-яку інформацію, на підставі якої можна ідентифікувати досліджуваних.

Опис процесу дослідження повинен бути інформативним щодо особливостей побудови дослідження, застосовуваних методик та послідовності їх подання, умов, за яких проводилося дослідження. Опис потенційно містить інформацію про можливі чинники впливу на процес і результати дослідження. Загальновідомі методики та методики, адаптацію яких здійснює автор дипломної роботи, анкети, опитувальники для бесід чи інтерв'ю подають у додатках.

Результати досліджень наводять у зведених таблицях. Ці таблиці слід подати у додатках. Студент має бути готовий показати заповнені бланки опитування із результатами власного дослідження на вимогу наукового керівника чи комісії. Таблиці мають бути зрозумілими читачам, назви змінних в таблицях слід вказувати так, щоб читач міг розуміти, про що йдеться. Детальний опис інформації, яку подано в такій таблиці (позначення змінних та методик, за допомогою яких було отримано ці показники), дає можливість навіть через кілька років, у разі потреби, використати результати власних досліджень у своїй подальшій роботі. Таблиці заповнюють із застосуванням комп'ютерних програм Excel, SPSS тощо.

Основна частина роботи – це *аналіз* отриманих у процесі дослідження результатів.

Недостатня увага до цієї частини дипломної роботи є типовою помилкою. Це може бути зумовлено відсутністю часу внаслідок неоптимальної організації роботи з виконання дипломних робіт і нерозумінням суті дипломної роботи. Саме організація дослідження, методологічна його робота й аналіз отриманих даних відображають здатність оперувати теоретичними знаннями, застосовувати їх на практиці та робити самостійний аналіз.

Аналіз отриманих результатів виконують із застосуванням методів статистичного опрацювання результатів, які обирають згідно з метою, завданнями і специфікою дослідження. Якщо неможливо застосувати засоби статистики, виконують змістовний аналіз даних. Адекватність застосова-

них методів статистичного аналізу відображає рівень теоретико-методологічної підготовки студента.

В аналітичній частині роботи порівнюють отримані результати із аналогічними літературними даними й аналізують збіги і відмінності або негативні результати, оцінюючи чи, вдалося виконати завдання дослідження і досягнути мети і наскільки підтвердилися гіпотези.

Кожен розділ необхідно завершити короткими висновками.

1.4.5 Загальні висновки (обсяг 2–3 стор.). У загальних висновках коротко описують результати, отримані у процесі роботи, наводять головні наукові та практичні результати досліджень, аргументуючи кількісними та якісними показниками, зазначають, наскільки підтвердилася гіпотеза. Висновки повинні інформувати про досягнення мети дослідження й виконання конкретних поставлених завдань. Доцільно висловити власне бачення подальших перспектив дослідження проблеми.

1.4.6 Список джерел інформації

Список джерел інформації (СДІ) – це список цитованих, розглянутих, згадуваних та використаних джерел інформації (ДІ). Джерелами інформації є: книги, статті, нормативно-технічні документи (НТД), звіти про науково-дослідну роботу, дисертації, техніко-економічні нормативи та норми, прейскуранти, реферати і рецензії, опубліковані у вигляді окремих документів. До списку джерел інформації включають ДІ, на які надані посилання у тексті.

В *списку джерел* бібліографічні описи джерел інформації розташовують у тому порядку, в якому джерела вперше згадуються в тексті. Порядкові номери описів у списку ДІ є номерами посилань на них. Приклад виконання СДІ наведено у додатку В.

Бібліографічний опис джерел інформації, що включають у список, складають у тому вигляді, у якому вони наведені в джерелі інформації (на титульному аркуші, звороті титульного аркуша та інших елементах документа, що містять вихідні та аналогічні їм відомості) з урахуванням вимог ДСТУ ГОСТ 7.1.

Мова бібліографічного опису повинна відповідати мові вихідних відомостей (титульного аркуша, звороту титульного аркуша та ін.) джерела інформації. При використанні російськомовного джерела в СДІ воно подається російською мовою. Якщо необхідно вказати джерела, на які нема посилань у тексті документа, їх наводять у додатку. Скорочення слів, що використовуються у бібліографічному описі, повинні відповідати: російсь-

кою мовою – ГОСТ 7.12, українською – ДСТУ 3582, іноземними європейськими мовами – ГОСТ 7.11.

Список джерел інформації повинен містити до 40 найменувань (монографії, статті, збірники з психологічної тематики) – для дипломної роботи бакалаврів. У тексті посилання позначається цифрою у квадратних дужках відповідно до номера джерела у списку використаних джерел, наприклад [5] чи [35; 123]. Якщо в тексті вжито цитату, необхідно, крім посилання на літературне джерело, зазначити сторінку, наприклад [123, с. 24]. Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел наведено у додатку Д.

1.4.7 **Додатки** дипломної роботи містять:

- інструкції та методики, застосовані в процесі виконання роботи;
- результати досліджень (у зведених таблицях);
- ілюстрації.

2 ОФОРМЛЕННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

2.1 Загальні вимоги до дипломної роботи

Оскільки дипломна робота є науковим дослідженням, мовне оформлення тексту повинне відповідати головним вимогам наукового викладу. Для наукового тексту притаманний формально-логічний спосіб викладення матеріалу, смислова завершеність, цілісність і зв'язність. Об'єктивність викладу матеріалу забезпечується також і вказівками на джерело повідомлення чи певної думки. У процесі мовного оформлення слід дотримуватися смислової точності та ясності викладу як провідних умов науковості інформації [2].

Структура роботи повинна відповідати її змісту: виділення розділів, підрозділів, пунктів спрямоване на висвітлення головної ідеї і підпорядковане внутрішній логіці роботи.

У сучасній науковій літературі особовий стиль викладення матеріалу змінюється на безособовий: займенник «Я» не вживається, а займенник «ми» поступово виходить із ужитку. Безособовий стиль полягає у таких формулюваннях: «Можна вважати..., виявлено..., доведено..., розроблений комплексний підхід...». Не рекомендується вживати слова та вислови, які не відповідають науковому стилю мовлення, зокрема «очевидно», «загальновідомо» [1].

У дипломній роботі можна використовувати лише загальноприйняті скорочення. Якщо в роботі вжито маловідомі скорочення чи символи, то їхній перелік слід подати окремим списком. «Список скорочень слів і термінів» друкують двома колонками: у лівій колонці в алфавітному порядку скорочення, у правій – їх розшифровку; його розміщують перед Вступом.

Під час виконання дипломної роботи слід дотримуватися таких вимог:

- чіткість побудови та викладу матеріалу;
- логічна послідовність;
- переконливість і достатність аргументації;
- лаконічність і точність визначень та формулювань;
- конкретність результатів дослідження;
- адекватні засоби опрацювання даних (математична статистика, якісний аналіз);
- обґрунтованість висновків та рекомендацій;
- наявність таблиць результатів обстеження досліджуваних.

2.2 Оформлення дипломної роботи

Дипломну роботу друкують з одного боку аркуша білого паперу.

Обсяг роботи: 60 сторінок комп'ютерного набору (14 шрифтом через 1,5 інтервалу). Поля: праве – 10 мм, ліве – 30 мм, верхнє та нижнє – 25 мм; абзацний відступ – 125 мм. Список літератури і додатки в обсяг роботи не враховуються.

Робота обов'язково повинна містити власне **емпіричне** дослідження автора.

Співвідношення теоретичної і практичної частини: 40 % тексту повинна становити теоретична частина, 60% – опис емпіричного дослідження.

Джерела: 40 позицій, серед них мінімум 3 – іноземними мовами.

Методики: мінімальна кількість – 4 (вони повинні містити щонайменше 12 шкал).

Досліджувані: за умови групового дослідження – 50–70 осіб, за умови індивідуального – 30 осіб. За неможливості зібрати належний обсяг даних питання про зменшення групи досліджуваних вирішується на засіданні кафедри.

Обов'язкове використання методів статистичної обробки емпіричних даних (від 3 до 5). Для визначення способів математично-статистичної обробки передусім необхідно оцінити характер розподілу за всіма параметрами, що використовуються. Для параметрів, що мають нормальний розподіл або близький до нормального, можна використовувати методи параметричної статистики, які в багатьох випадках є більш вагомими, ніж методи непараметричної статистики. Перевагою останніх є те, що вони дозволяють перевіряти статистичні гіпотези незалежно від форми розподілу. Слід пам'ятати, що параметричні критерії включають в формулу підрахунку параметри розподілу, тобто первинні статистики середнього та дисперсії (*t*-критерій Ст'юдента, критерій Фішера тощо). Непараметричні критерії засновані на оперуванні частотами або рангами (критерій *Q* Розенбаума, критерій Вілкоксона *T* тощо).

На захист дипломної роботи студент обов'язково має представити протоколи емпіричного дослідження (бланки опитувальників, заповнені досліджуваними тощо).

2.3 Правила оформлення тексту

Титульний аркуш залічують до загальної нумерації сторінок, номер сторінки на титульному аркуші не зазначають.

Сторінки нумерують у верхньому правому кутку аркуша. Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, таблиць, рисунків подають цифрами без знака №.

Кожний розділ починають з нової сторінки. Назви розділів друкують великими буквами нежирним шрифтом посередині рядка, крапку після номера розділу і назви розділу не ставлять.

Наприклад:

1 НАЗВА РОЗДІЛУ

ЗМІСТ, ВСТУП, ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ, СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ, ДОДАТКИ як назви складових частин роботи друкують посередині рядка, не нумерують, крапку в кінці назви не ставлять.

Заголовки і підзаголовки виділяють від основного тексту зверху і знизу трьома інтервалами. Підрозділи нумерують у межах кожного розділу, наприклад, перший підрозділ другого розділу.

Наприклад:

2.1 Назва підрозділу

Після номера підрозділу не ставлять крапку; назву підрозділу друкують у тому самому рядку; у кінці назви підрозділу крапку не ставлять. Назви підрозділів друкують з початку рядка.

Підрозділ може містити пункти. Нумерація пунктів аналогічна до нумерації підрозділів, наприклад, другий пункт третього підрозділу першого розділу.

Наприклад:

1.3.2 Назва підрозділу

Нумерацію і заголовки пунктів друкують у рядку основного тексту з абзацного відступу.

2.4 Правила оформлення таблиць

Таблиці використовують для подання цифрового матеріалу або іншої інформації.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих в додатках) в межах розділу. В правому верхньому куті над відповідним заго-

ловком таблиці розміщують надпис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу, крапку після другої цифри не ставлять).

Таблицю розташовують безпосередньо після тексту, в якому йдеться про таблицю або про наведені у ній дані чи на наступній сторінці. Якщо у тексті посилаються на дані таблиці, то в логічно зручному місці в круглих дужках зазначають (Табл. 1.1.) або записують «...як це видно з Табл.1.1».

Приклад подання таблиці:

Таблиця 2.1 – Діагностика переважного типу темпераменту

Тип темпераменту	Кількість досліджуваних	Середнє значення	S ²	% досліджуваних
Холерик	13	11,76	6,69	32,5
Сангвінік	16	11,3	3,83	40
Флегматик	9	11,2	13,92	22,5
Меланхолік	2	9,5	0,5	5

2.5 Правила подання ілюстрацій

Ілюстрації (схеми, креслення, діаграми, графіки, фотографії, рисунки) повинні відповідати тексту, а текст – ілюстраціям. Діаграми та графіки застосовують для унаочнення результатів статистичного опрацювання даних, одержаних у процесі дослідження.

Ілюстрації позначаються словом «Рисунок», нумеруються послідовно в межах розділу. Номер ілюстрації при нумерації в межах розділу повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка, після порядкового номера крапку не ставлять. Назви ілюстрацій розміщують після їхніх номерів. Наприклад: Рисунок 1.2 (другий рисунок першого розділу).

Підпис ілюстрації має чотири основних елементи:

– слово рисунок – «Рисунок»;

– порядковий номер ілюстрації – арабськими цифрами без знака № – «Рисунок 1.1»;

– назву ілюстрації;

– експлікацію, яка пояснює значення цифр і позначень на ілюстрації.

Приклад подання діаграми:

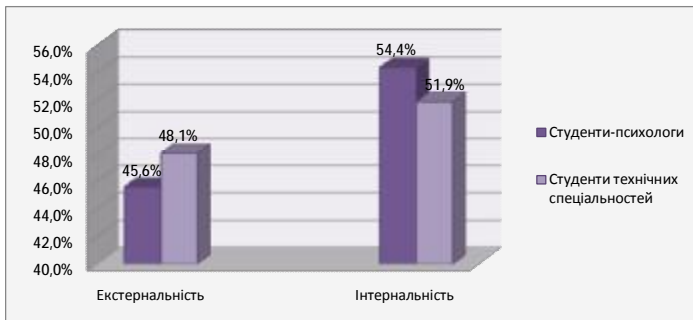

Рисунок 2.1 – Тип локусу контролю студентів

2.6 Оформлення додатків

Ілюстраційний матеріал, таблиці, проміжні математичні докази, формули і розрахунки, текст допоміжного характеру, а також документи, які вийшли в світ як самостійні видання, можуть бути оформлені як додатки.

Додатки є продовженням документа і мають наскрізну нумерацію сторінок, спільну з документом.

Кожний додаток повинен починатися з нової сторінки.

Допускається розміщувати на одній сторінці два і більше послідовно розташованих додатків, якщо їх можна повністю розмістити на цій сторінці.

Додатки послідовно позначають великими літерами українського алфавіту, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, О, Ч, Ь.

Допускається позначати додатки літерами латинського алфавіту (у випадку використання усіх літер українського алфавіту), крім І та О.

Літерні позначення надають в алфавітному порядку без повторення і, як правило, без пропусків. Наприклад, ДОДАТОК А, ДОДАТОК Б.

При використанні усіх літер обох алфавітів допускається позначати додатки літерами з арабськими цифрами. Наприклад, ДОДАТОК А.1, ДОДАТОК А.2.

Якщо додаток один, його теж позначають – ДОДАТОК А.

Слово «ДОДАТОК ___» розташовують симетрично тексту.

Додаток повинен мати заголовок, який розташовують під словом «ДОДАТОК ___» симетрично тексту і виконують малими літерами з пер-

шої великої. Між словом «ДОДАТОК___» і заголовком повинен бути залишений один вільний рядок (21 пт.).

Текст кожного додатка може бути розділений на розділи, підрозділи, пункти та підпункти, які нумерують у межах додатка. Наприклад: А.3 (третій розділ додатка А).

Заголовки розділів, підрозділів, пунктів та підпунктів у додатках виконують за загальними правилами.

Ілюстрації, таблиці та формули нумерують у межах кожного додатка. Якщо додаток розділено на розділи, то нумерація ілюстрацій, таблиць, формул має бути також у межах додатка. Якщо у додатку одна таблиця, рисунок чи формула, їх також нумерують.

При посиланні у тексті додатків на рисунки, таблиці та формули слід писати: «...на рисунку А.2» або «...на рис. А.2»; «...у таблиці Б.3» або «...у табл. Б.3»; «...за формулою (В.4)».

Переліки, примітки та посилання у тексті додатків оформлюють за загальними правилами.

Додатками можуть бути копії самостійних документів, які не відрізняються від оригіналу. У цьому випадку перед копією слід розмістити аркуш, на якому посередині пишуть слово «ДОДАТОК ___» та його найменування. Сторінки копій нумерують, продовжуючи наскрізну нумерацію сторінок документу.

У тексті документа на всі додатки повинні бути посилання. Додатки розміщують у порядку посилання на них.

Усі додатки мають бути перелічені у змісті.

Додатки, при великому обсязі, можуть бути зброшуровані в окрему обкладинку, на якій розміщують найменування теми документу і нижче – слово «Додатки». У цьому випадку додатки можуть мати «Зміст».

2.7 Загальні правила посилання на використані джерела

Посилаючись на літературні джерела, інформацію з яких використано у дипломній роботі, слід дотримуватися таких правил.

У разі посилання в дипломній роботі на наукові праці, ініціали їхніх авторів пишуть перед прізвищем; у бібліографічному описі на першому місці ставлять прізвище, а потім – ініціали.

Використовуючи матеріали і відомості з монографій, також слід зазначити номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул із джерела, на яке зроблено посилання. Посилання в тексті на джерела варто зазначити по-

рядковим номером за переліком використаних джерел, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «...у роботах [1–7]...». Допускається наводити посилання на джерела у виносках, номер посилань має відповідати його бібліографічному описові за переліком посилань (наприклад, посилання на джерело у назві цього підрозділу). Посилання подають у квадратних дужках, наприклад [24].

Цитуючи, слід вказати джерело, з якого взято цитату, і точно зазначити сторінку. Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати треба починати і закінчувати лапками і наводити в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, зберігаючи авторське написання;

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців під час цитування допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Їх ставлять у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, у кінці);

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело (наприклад [4, 35]).

3 ПЕРЕДЗАХИСТ ТА ЗАХИСТ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ

3.1 Передзахист

Передзахист дипломної роботи проводиться на останньому тижні перед проходженням перердипломної практики.

На ньому оцінюється ступінь готовності дипломних робіт у відсотковому відношенні. На цей період ступінь готовності дипломної роботи повинна становити від 60 % і вище.

Це включає наявність:

- заповнених титульних аркушів;
- змісту;
- вступу;
- теоретичної частини;
- експериментальної частини, а саме:

• організація експерименту (об'єкт, предмет, мета, завдання, методики, вибірка);

• результати дослідження у вигляді таблиць і діаграм (можна не описувати).

- список джерел інформації.

Оцінювання на передзахисті дипломних робіт буде враховано на захисті дипломної роботи.

3.2 Підготовка до захисту

Підготовка до захисту та захист є логічним завершенням виконання дипломної роботи.

Закінчена дипломна робота, підписана консультантами і нормоконтролером, студент подає керівнику.

Керівник оцінює готовність ДР до захисту та додає до ДР свій **відгук** (Додаток Г).

Відгук повинен містити рекомендації щодо оцінки роботи.

Оцінку за дипломну роботу виставляють на підставі результату передзахисту, рекомендованої керівником оцінки, доповіді студента та відповідей на запитання, які ставилися на захисті роботи.

Не пізніше ніж за два тижні до захисту студент подає дипломну роботу, рецензію рецензента секретареві державної екзаменаційної комісії (ДЕК). Дипломну роботу студент захищає прилюдно на засіданні (ДЕК) у присутності голови та членів ДЕК, керівника та студентів.

У випадку невиконання всіх вимог чи несвочасного подання дипломної роботи на кафедру студент не допускається до захисту. У випадку, якщо завідувач кафедри не вважає за можливе допустити студента до захисту ДР, це питання розглядається на засіданні кафедри за участю керівника. Протокол засідання кафедри представляється через декана факультету на затвердження ректорові ВНЗ. У такому випадку захист дипломної роботи переноситься на наступний навчальний рік.

Дипломна робота разом із відгуком направляється у ДЕК для захисту. У ДЕК можуть бути представлені також матеріали, які характеризують наукову (творчу) і практичну цінність виконаної роботи (надруковані статті, методичні розробки, рукописи статей тощо).

Після захисту ДР зберігаються в архіві ВНЗ.

Робота не допускається до захисту і не зарховується у разі виявлення плагіату чи фальсифікації результатів дослідження.

Підготовка до захисту дипломної роботи полягає у виготовленні записів для унаочнення основних результатів досліджень і готуванні доповіді виступу.

Рекомендується у процесі виступу використовувати заздалегідь підготовлені *мультимедійні презентації*.

Вимоги до презентації

Презентація виступу на захисті дипломної роботи зазвичай не повинна перевищувати 15 слайдів, в середньому 11–12 слайдів (максимум 2 слайди на хвилину промови). Фон слайдів презентації бажано обрати один для всієї презентації. Можна скористатися шаблонами, які містять програма. Бажано, щоб кольори схем, діаграм, рисунків були яскравішими за фон, а отже, краще використовувати світлий фон з невеликою кількістю декоративних елементів. Ефекти анімації мають допомагати сприйманню інформації, а не бути самоціллю і не відволікати увагу слухачів від змісту презентації. Бажано не використовувати складних прописних шрифтів, розмір шрифтів має бути не менш ніж 20–22 pt. В одному слайді доцільно вміщувати не більш ніж 12–15 строчок тексту.

Презентація виступу повинна містити:

1. Короткий теоретичний вступ (вказати, хто займався досліджуваною проблемою і які підходи вироблені) (1 слайд);
2. Об'єкт, предмет дослідження (1 слайд);
3. Мета та завдання дослідження (1 слайд);
4. Методи та методики дослідження (1 слайд);

5. Опис результатів дослідження (7 слайдів);

6. Висновки та рекомендації (1-2 слайди).

Класичні помилки презентації:

– забагато матеріалу на слайді;

– забагато слайдів;

– швидкий перебіг слайдів;

– шрифт не зрозумілий для читання;

– надмірне «декорування»;

– фон слайду (шаблон) зливається з текстом або надміру яскравий,

відволікає увагу;

– невинуватене використання ефектів анімації.

3.3 Захист дипломної роботи

Захист дипломної роботи складається з таких частин:

- виступ студента;
- відповіді на поставлені запитання;
- оголошення відгуку керівника;
- виступи членів ДЕК на захисті;
- завершальне слово студента.

Виступ складається із трьох смислових частин, які відповідають за змістом вступу, основній частині та висновкам дипломної роботи. У вступі доповіді висвітлюється актуальність досліджуваної проблеми, об'єкт, предмет та завдання дослідження. Основна частина, передусім, розкриває суть, методологію й особливості організації та проведення емпіричного дослідження та містить аналіз отриманих результатів із демонстрацією кількісних та якісних показників з метою обґрунтування достовірності тверджень. У висновках наводяться головні результати дослідження і визначається теоретичне і практичне значення отриманих результатів і можливі перспективи подальших досліджень. **Тривалість виступу повинна складати 5–6 хвилин.**

Студент має можливість заздалегідь ознайомитися із зауваженнями рецензента. Слід пам'ятати, що оцінку виставляє державна комісія на підставі публічного захисту, отже успіх захисту значною мірою залежить від того, наскільки правильно і ґрунтовно студент відповідає на питання членів державної екзаменаційної комісії. Відповіді на питання публічним виявом знання досліджуваної проблеми, володіння матеріалом, здатності вести наукову дискусію.

У відповідях на питання, які задаються після доповіді, бажано уникати таких недоліків: стислості і категоричності та багатослівності. Зайва стислість та категоричність часто справляє враження “втечі” від відповіді на питання і свідчить про невміння вести наукову полеміку та дискусію. Аналогічне враження справляє і надмірна балакучість.

Культура мовлення та дотримання регламенту є обов'язковим елементом культури й етики наукових повідомлень.

Бажано ознайомитися з приміщенням напередодні захисту, визначити, як краще забезпечити унаочнення. Якщо це можливо, доцільно відвідати заздалегідь захист інших студентів.

3.4 Критерії оцінювання дипломної роботи

1. Уміння порушити проблему й обґрунтувати її актуальність.
2. Рівень опрацювання теми, повнота її розкриття.
3. Повнота аналізу літературних джерел.
4. Методологічна грамотність.
5. Адекватність застосованих методів дослідження.
6. Адекватність досліджуваної групи меті дослідження.
7. Адекватність застосування статистичних методів опрацювання даних.
8. Якість інтерпретації та аналізу отриманих результатів дослідження.
9. Відповідність висновків гіпотезі та меті дослідження. коректність висновків.
10. Творчий підхід, самостійність, оригінальність в опрацюванні матеріалу.
11. Мовне оформлення та володіння стилем наукового викладу, коректність цитувань, оформлення бібліографії.
12. Правильність та акуратність оформлення дипломної роботи.
13. Доповідь на захисті, її відповідність виконаній роботі, інформативність отриманих результатів; культура мовлення.
14. Використання під час захисту засобів унаочнення та якість їх виконання.
15. Вміння коректно, стисло, точно відповідати на запитання.
16. Результати проходження перед захисту.

СПИСОК ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Головин Н. А. Методическое пособие по выполнению курсовых и магистерских работ по социологии / Н. А. Головин — СПб. : СПбГУ, 1996. — 37 с.
2. Дипломні проекти та дипломні роботи. Загальні вимоги до виконання. СТВУЗ-ХПІ – 2.01-2007 / НТУ «ХПІ» — Харків, 2007. — 46 с.
3. Довідник здобувача наукового ступеня. Збірник нормативних документів та інформаційних матеріалів з питань атестації наукових кадрів вищої кваліфікації / Упорядник Ю. І. Цеков. — К. : Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», 2000. — 64 с.
4. Корнилова Т. В. Оформление дипломных работ по психологии: Методические указания / Т. В. Корнилова. — М. : Аспект Пресс, 1999. — 26 с.
5. Куликов Л. В. Психологическое исследование: методические рекомендации по проведению / Л. В. Куликов — СПб.: Речь, 2001. — 184 с.
6. Лапшина В.Л. Методичні рекомендації з написання курсових та дипломних робіт для курсантів (слухачів) II–V курсів соціально-психологічного факультету / В.Л. Лапшина. — Х. : Університет внутрішніх справ, 1996. — 19 с.
7. Методические указания по написанию курсовых и дипломных работ для всех видов обучения студентов факультета психологии / сост. И. М. Мельник. — Х : ХНУ, 2004. — 30 с.
8. Методичні вказівки до виконання дипломних робіт для студентів освітньо-кваліфікаційних рівнів «спеціаліст» та «магістр» зі спеціальностей 7.8. 03010201 «Психологія» / уклад. О. Г. Романовський, Н. В. Підбуцька, Т. В. Гура та інш. — Х : НТУ «ХПІ», 2012. — 40 с.
9. Методичні рекомендації з проведення психологічних досліджень / Уклад. : С. В. Марченко, В. А. Штих. — Х : Національний університет внутрішніх справ, 2004. — 60 с.
10. Сидоренко Е. В. Методы математической обработки в психологии / Е. В. Сидоренко — СПб. : Речь, 2001. — 350 с.
11. Текстові документи у сфері навчального процесу. Загальні вимоги до виконання. СТВУЗ-ХПІ – 3.01-2010 / Х :НТУ «ХПІ», 2010. — 48 с.
12. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня : Методичні поради / автор-упорядник Л. А. Пономаренко — К. : Ред. «Бюлетеня ВАК», 1999. — 80 с.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Зразок оформлення титульного аркушу
Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
"ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ"

Факультет ІФ Кафедра ППУСС
Спеціальність 6.030102 Психологія

До захисту допускаю

Завідувач кафедри О.Г. Романовський
(ініціали та прізвище)

_____ (підпис, дата)

ДИПЛОМНА РОБОТА

освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр

Тема роботи _____

затверджена наказом по
НТУ «ХП» від _____ «___» _____ № _____

Шифр роботи _____
(група, номер теми за наказом)

Виконавець _____
(прізвище, ім'я та по-батькові)

Керівник _____
(посада, прізвище, ім'я та по-батькові)
Харків 2013

Продовження ДОДАТКА А

Найменування виробу, об'єкту або теми	Найменування документу		Формат	Кільк. арк.	Примітка			
	<u>Документи загальні</u>							
	Завдання на виконання ДР		A4	1				
	Звіт про виконання ДР		A4					
	<u>Ілюстраційний матеріал</u>							
ТЕМА ДР	Презентація		A4					
			ІФ-19А.06 ВД					
	Прізвище	Підп.						
Разраб			ТЕМА ДР Відомість документів	Лит.		Лист	Листів	
Пров.				Д	Р	М		1
				НТУ «ХП» Кафедра „ППУСС”				

Продовження ДОДАТКА А

План виконання дипломної роботи

Етап. Найменування	Термін виконання	Прізвище консультанта
1 Підбір і опрацювання джерел інформації		
2 Формування і виконання звіту до ДР		
2.1 Аналітичний огляд джерел інформації		
2.2 Вибір методики дослідження		
2.3 Підготовка зразків дослідження		
2.4 Теоретичні та експериментальні дослідження		
2.5 Узагальнення і оцінка результатів досліджень		
2.7 Охорона праці та навколишнього середовища		
3 Складання реферату		
4 Оформлення звіту		
5 Виконання презентації		
7 Оформлення і комплектування ДР		
8 Відгук керівника на ДР		
9 Представлення готової ДР на допуск до захисту		
10 Захист ДР		

Керівник роботи

_____ (підпис)

_____ (ініціали та прізвище)

Студент-дипломник

_____ (підпис)

_____ (ініціали та прі-

" "

р.

Продовження ДОДАТКА А

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри О.Г. Романовський

(ініціали та прізвище)

(підпис, дата)

**ЗВІТ
ДО ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ**

ТЕМА ДР

Виконавець

Керівник ДР

(підпис)

(ініціали та прізвище)

Консультанти за розділами

Розділ I

Розділ II

Охорона праці і навколиш-
нього середовища

Цивільна оборона

Нормоконтроль

(підпис)

(ініціали та прізвище)

ДОДАТОК Б

Зразок оформлення реферату

РЕФЕРАТ

Звіт про дипломну роботу: 58 с., 7 табл., 5 рис., 35 джерел, 3 додатки.

Ключові слова: ТЕКУЧИСТЬ КАДРІВ, ЗМІНА МІСЦЯ РОБОТИ, ГЕНДЕР, ФЕМІННІСТЬ, МАСКУЛІННІСТЬ, АНДРОГЕННІСТЬ.

У зв'язку з необхідністю наукового дослідження причин зміни місця роботи взагалі та, зокрема, соціально-психологічних причин, виникає питання здобуття інформації щодо характеристик гендерного аспекту зазначеного дослідження.

Тому було сформовано таку тему бакалаврської роботи: «Гендерні особливості соціально-психологічних причин зміни місця роботи в сучасному суспільстві».

Мета роботи: виявити, проаналізувати та описати вплив гендерних особливостей на рішення про зміну місця роботи.

Об'єкт: гендерні особливості текучості кадрів.

Предмет: вплив гендерних особливостей на професійну діяльність.

Методи дослідження:

- 1) спостереження;
- 2) методика діагностування психологічної статі Сандри Бем;
- 3) методика «Кар'єрні орієнтації» Е. Шейна;
- 4) «Опитувальник термальних цінностей»;
- 5) анкета для визначення соціально-психологічних причин зміни місця роботи;
- 6) методи математичної обробки даних.

ДОДАТОК В

Приклад виконання списку джерел інформації

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ

а) Монографії, підручники або навчальні посібники одного, двох чи трьох авторів:

1. Коломинский Я.Л. Психология взаимоотношений в малых группах / Я.Л. Коломинский – Минск, 1976. – 211 с.

2. Бордовская Н.В. Педагогика : учебник для вузов / Н.В. Бордовская, А.А. Реан – СПб : Питер, 2000. – 299 с.

3. Бандурка А.М. Психология управления / А.М. Бандурка, С.П. Бочарова, Е.В. Землянская – Харьков : ООО “Фортуна-пресс”, 1998. – 464 с.

б) Монографії чи навчальні посібники чотирьох авторів:

4. Педагогіка управління : навчальний посібник / Товажнянський Л.Л., Романовський О.Г., Пономарьов О.С., Черваньова З.О. – Харків : НТУ “ХПІ”, 2003. – 408 с.

в) Монографії чи навчальні посібники п’яти та більш авторів:

5. Підвищення ефективності місцевого самоврядування в Харкові на основі науково-технічного, соціально-економічного і кадрового потенціалу міста / В.А. Шумілкін, В.М. Бабасєв, В.І. Луговий та ін. – Харків: НТУ “ХПІ”, 2003. – 400 с.

г) Роботи колективу авторів (п’ять і більше авторів):

6. Психология менеджмента / Власов П.К., Липницький А.В., Луцихина И.М. и др.; под ред. Г.С. Никифорова. – [3-е изд.]. – Х.: Гуманитар. центр, 2007. – 510 с.

д) Багатомні видання:

7. Теплов Б.М. Избранные труды: в 2 т. / Б.М. Теплов – М., 1985. – Т. 1.

є) Збірники наукових праць:

8. Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти : зб. наук. праць – Вип.б. – Х : НТУ “ХПІ”, 2004. – 412 с.

ж) Статті в наукових збірниках:

9. Костюк Г.С. Принцип развития в психологии / Костюк Г.С. // зб. наук. праць. Миколаївської філії Києво-Могилянської академії: Педагогіка. – Миколаїв. – 2001. – Т.13. – С. 163-166.

з) Статті в журналах:

10. Карпов Ю.В. Критерий интеллектуального развития детей / Ю.В. Карпов, Н.Ф. Талызина // Вопросы психологии. – 1985. – №2. – С. 23–27.

і) Тези докладів:

11. Романовський О.Г. Особливості вузівської підготовки професійного керівника у політехнічному університеті / О.Г. Романовський, О.С. Пономарьов // Гуманізація вищої освіти та виховної роботи: міжнар. конф., 3–5 вер. 1998 р. : тези докл. – Х., 1998. – С. 8-9.

к) Дисертації:

12. Романовский А.Г. Теоретические и методические основы подготовки инженера в высшем учебном заведении к будущей управленческой деятельности: дис. доктора пед. наук: 13.00.04 / А. Г. Романовский – К., 2001. – 454 с.

л) Автореферати дисертацій:

13. Костюшко Ю.О. Педагогічні умови підготовки майбутнього вчителя до міжособистісної взаємодії у ситуації конфлікту: автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.04 / Ю. О. Костюшко – Житомир, 2005. – 20 с.

м) Інші джерела:

14. Конституція України

15. Закон України «Про освіту»

16. Галузевий стандарт вищої освіти. Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра напрямку підготовки 0502 “Менеджмент” – К.: МОН України, 2001. – 23 с.

17. Проблеми підготовки фахівців у ХХІ сторіччі і новітні навчальні плани: Науково-методична конференція 29–30.01.2001 р.: Матеріали робочих груп. – Х., 2001.

ДОДАТОК Г

Приклад оформлення відгуку наукового керівника

ВІДГУК НАУКОВОГО КЕРІВНИКА НА ВИПУСКНУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

за темою «Гендерні особливості соціально-психологічних причин зміни
місця роботи в сучасному суспільстві»

бакалавра групи ІФ-19 а спеціальності «Психологія»

Іванова Івана Петровича

Тема роботи відповідає завданню на виконання бакалаврської роботи та обраному профілю спеціальності претендента на отримання кваліфікації бакалавра. В дипломній роботі використовуються такі методи дослідження, як соціально-психологічний аналіз та описання, порівняння, системний підхід.

Бакалаврська робота присвячена дослідженню гендерних особливостей соціально-психологічних причин зміни місця роботи в сучасному суспільстві. В ній було розкрито загальні схеми аналізу текучості кадрів; представлено досвід дослідження гендерних особливостей та професійної направленості особистості за допомогою психологічних методів. Дипломний проект та його складові частини, графічний матеріал, додатки, оформлені відповідно до вимог стандартів та нормативів, які висунуті для виконання випускної кваліфікаційної роботи бакалавра.

З урахуванням наведеного вище даний дипломний проект заслуговує відмінної оцінки.

Науковий керівник доцент кафедри педагогіки
та психології управління
соціальними системами НТУ «ХП»
кандидат психологічних наук, доцент

П. П. Петров

Дата «___» _____ 2013 р.